

Izhaja:
vsako soboto in sredo
opoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrti " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez
poslane naročilnice se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 12

V Gorici, v sredo 11. februarja 1925. Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo:
t. lica Mameli št. 5.
(prej Scuole).

Nicolottiju v slovo.

Ko smo zadnjič pisali podprefektu Nicolottiju poslovilne besede in očrtavali njegovo delovanje v goriški deželi, smo se prestrašili. Sami nismo mogli verjeti, da je mož storil toliko hudega našemu ljudstvu in toliko škodoval vladi, katero je zastopal.

Popis njegovih činov se mora nadaljevati, ker zahteva to korist države. Pokazati je treba na vzgledu Nicolottija italijanski javnosti, kakšna ne sme biti državna politika v slovenskih krajih.

Proti našemu časopisju.

Robert Nicolotti je sovražil iz dna duše slovensko časopisje. Nikdar se ni mogel mož preboriti do spoznanja, da izraža slovensko ljudstvo v časopisju svoje potrebe in želje, ki jih je treba vpoštevati in proučevati, temveč je mislil le na eno: da zatre in uduši svobodni glas ljudskega tiska. Posebno »Goriško Stražo«, si je bil vzel k srcu in jo preganjal z dosledno zagrizenostjo. Kolikokrat je plenila njegova policija »Goriško Stražo« v tiskarni, v prodajalnah in po naših vaseh!

Nicolottijevo divjanje je bilo tako brezmišlno, da se je uprla proti njemu končno italijanska javnost sama. Ko je podprefekt zaplenil celo interpelacijo poslanca Besednjaka proti odloku o razlastitvi, ki so jo prinesli italijanski časniki v Trstu in notranjosti države ter dal rad tega »Goriško Stražo« trikrat zaporedoma zapleniti, tedaj so začeli italijanski novinarji protestirati pri Nicolottiju, a naleteli so na neverjetno temo in slepoto. Mož je začel še hujše divjati. »Goriško Stražo« je ovajal državnem pravdniku in gna urednike pred sodnijo. Njegovim ovadbam se mora »Goriška Straža« zahvaliti, da je bil njen urednik obsojen na 9½ mesecev ječe. Tri kazenske procese nam je naprtil gospod Robert Nicolotti in hotel je imeti četrtega, a tu se je zopet dvignila italijanska javnost. Udruženje goriških novinarjev se je postavilo v bran »Goriške Straže« ter obrodilo početje Nicolottija. Da so se vsi italijanski novinarji in med njimi celo fašisti postavili na našo stran, to je najhujši moralni udarec, ki ga je zadobil podprefekt Nicolotti v Gorici, to je jasen dokaz, da je bila njegova politika za državni ugled naravnost pogubna.

Branitelj slov. snoparije.

Nicolotti spada med najbolj goreče podpornike slovenskega snoparstva. Vse, kar je bilo v našem ljudstvu dvomljivega, neznačajnega, temnega in nečednega, je komendator Robert Nicolotti zbral okoli sebe in poganjal

v boj proti poštenemu slovenskemu ljudstvu. Obdal se je z različnimi Bandelliji, Peternelliji, Galleusiggi, Luliki in Cigoji, ki jih vsak goriški Slovenec smatra za navadne odpadnike in politične koristolovce, za sluge in hlapce vsake vlade, naj bi ta bila že komunistična, fašistovska ali republikanska. Ko je značajno slovensko ljudstvo videlo, s kakšnimi ljudmi se pajdaši zastopniki vlade, je bilo ugledu komendatorja Nicolottija za vse večje čase konec. Fašizem se je stršno obsoval med slovenskim ljudstvom. Robert Nicolotti ni torej škodoval le državi, ampak je ugonobil popolnoma in do korenin tudi ugled stranke, kateri je pripadal s svojim svakom Pisentijem.

Volilna nasilstva.

Krono vseh uspehov si je pa priboril Nicolotti za časa zadnje volilne borbe leta 1924. Še danes lomi naše ljudstvo globok gnev, ko se spomni na nasilja in nezakonitosti, ki so se godile spomladi preteklega leta na Goriškem. Pod Nicolottijem so bili zastopniki nase liste v Gorici izgnani siloma iz volilnih sedežev, naše može in žene na deželi so pretepali, v Ajdovščini je bil ustreljen od smrtne krogle slovenski mučenik Anton Strancar. V zgodovini političnih bojov goriških Slovencev je leta 1924. padla prva človeška žrtev, Nicolotti si lahko zapiše ta krvavi ločin v bilanco svojih najlepših uspehov.

Mrlič in njihova kri tehta težko, gospod Nicolotti!

Toda k sreči Štrancarjev proces ni še končan. Še boste imeli priliko, da obrazložite jasno in natančno, kako ste vršili v tej žaloigri svoje dolžnosti kat varuh zakona in javnega reda.

Slovo.

Ob slovesu lahko označimo delovanje komendatorja Nicolottija z enim samim stavkom: velike krivice je delal slovenskemu ljudstvu, še hujše je pa škodoval državi in svoji domovini.

Želimo, da bi prebivalstvu Savone, kamor gre Nicolotti prizadejal manj škode in nesreče nego je nam goriškim Slovincem.

Ta najnesposobnejši vseh podprefektov pušča na Goriškem preveč žalostnih družin, preveč potrlih mater in bednih družinskih očetov.

Najbolj tragično je pri tem to, da se Nicolotti tega niti ne zaveda, da je še danes uverjen, kako je deloval koristno, pravilno in energično. To slepoto mu odpuščamo, zakaj storil je goriškemu prebivalstvu vendar eno veliko dobroto, in sicer največjo in najlepšo in edino dobroto, ki obstoji v tem, da gre iz Gorice in se ne vrne nikoli več.

Kaj se godi po svetu?

Kako je izpadla volivna bitka v Jugoslaviji?

Volilni boj v Jugoslaviji je končan, a do danes ne moremo še poročati o končnem izidu. Zakaj poročila, ki jih čitamo v jugoslovanskem časopisju, si silno nasprotujejo. V »Jutru« bere mo debeli naslov: Popolna zmaga narodnega bloka, to se pravi Pašić-Pribičevićeve vlade, v »Slovincu« in »Svobodni Tribuni« pa čitaš o zmagi opozicionalnih strank. Belgrajsko

časopisje si ravnotako nasprotuje kakor ono iz Ljubljane in Zargeba, tako da ne more noben človek priti danes še na čisto. Še bolj čudno je pa to, da se tudi uradna poročila iz notranjega ministrstva med seboj ne skladajo.

Kdo je torej zmagal? Komu naj verujemo? Ali naj verujemo na primer Davidoviču, ki pravi, da je dobila radikalna stranka 126 poslancev ali pi vladnim listom, ki pravijo, da so odnesli radikali 142 poslancev? Težko se je odločiti za eno ali drugo.

Zmaga Ljudske stranke v Sloveniji.

Toda kljub temu, da nam niso še znane natančne številke, so nekatere stvari vendarle gotove in v glavnih črtah lahko rečemo, da ni prinesla volilna borba Jugoslaviji nobene prave spremembe v političnih razmerah. V Sloveniji je zmagala na celi črti Slovenska ljudska stranka na Hrvatskem je odnesel ogromno večino Radič, v srbskem delu države je zavlada zopet Pašić. Korošec, Radič in Pašić so tisti trije može, ki imajo največjo moč v svojem narodu in ki morejo edini govoriti v imenu večine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V Sloveniji je dobil Korošec 20 poslancev, to se pravi skoro štiripetinsko večino vseh mandatov. Zmaga je torej velika, da si je zgubila Ljudska stranka enega poslanca v korist Radiču, ki je dobil na Štajerskem 3 poslance. Žerjavova stranka je napredovala, zakaj izvoljena sta bila v vsej Sloveniji 2 poslance, dočim je bil zadnjič izvoljen le eden. Dr. Žerjav, ki je zadnjič propadel, se je preril in pojde v parlament. Njegov tovariš je dr. Pivko iz Maribora. Izvoljen je tudi samostojnež Pucelj, dočim je Albin Prepelah, zastopnik slovenske republikanske stranke propadel. Propadel je tudi, kakor vse kaže, Nemec dr. Schauer iz Celja.

V Sloveniji je ostalo torej v glavnem vse pri starem, kljub temu da je bila volilna borba srdita in ljuta kakor še nikoli. Orjunske nasilje na Koroševem shodu v Ljubljani, o katerem smo poročali, je vladni stranki dr. Žerjava le škodovalo. Dr. Korošec je zmagal tudi v mestu Ljubljani, tako da je izvoljen v Sloveniji na treh krajih. Prvič v politični zgodovini Slovenije je padla Ljubljana v roke Slovenske ljudske stranke. Korošec je zmagal z večino 365 glasov, tako da je šel boj od moža do moža. Odločili so glasovi slovenskega razumnštva, ki je bilo ogorčeno nad surovim nasiljem jugoslovanskih fašistov.

Novi zastopniki Slovenije.

V zastopstvu Slovenske ljudske stranke so se zvršile to pot precejšnje spremembe. Zadnjič je sedelo v parlamentu preveliko število kmetov in premalo inteligence. V različnih odborih, kakor v finančnem, v onem za zunanjo politiko, za pravosodje, za železnice itd., niso mogli uspešno delovati kmetje in tako je morala pošiljati Ljudska stranka v te parlamentarne odbore poslance inteligente, ki jih je imela premalo in ki so bili radi tega strašno preobloženi. Pri teh volitvah so kmečki in delavski zaupniki zato sami zahtevali, naj bo v skupščini zastopanih več inteligentov.

Tako pošilja Ljudska stranka topot v Belgrad lepo število odličnih razumnikov, kakor dr. Kulovca, prof. Sušnika, prof. Hohnjeca, inž. Srneca, prof. Vesenjaka in kot zastopnika delavstva, urednika »Socialne misli« dr. Andreja Gosarja in Franca Terseglava. Gosarju in Terseglavu naj gredo naši iskreni pozdravi z željo, da bi zastopala v jugoslovanskem parlamentu tista velika načela kršč. socializma, za katera se borimo mi med slov. ljudstvom v Italiji.

Med ostalimi slovenskimi poslanci prihaja v poštev dr. Gregor Žerjav, voditelj samostojnih demokratov, mož velike delavnosti, a ravnotako velike politične strasti v boju proti svojim nasprotnikom.

Ojačena Žerjavova stranka pošilja v Belgrad še dr. Pivka, ki je kot politik neznana oseba.

Radič gospodar Hrvatske.

Tudi na Hrvatskem niso še znani natančni izidi, a iz vseh poročil je razvidno, da si je Radič priboril iznova ogromno večino poslancev. Če pomislimo, da je vlada pozaprila voditelje Hrvatske kmečke republikanske stranke, da je udušila njeno časopisje, prepovedala vse shode in vse sestanke, tedaj je treba priznati, da se je Radičeva organizacija izkazala trdno in da je prestala naval nasprotnikov. Štefan Radič, ki je še vedno v ječi, se gotovo veseli tega uspeha. Izmed novih poslancev Radičeve stranke prihaja v poštev dr. Ante Trumbić, ki je prodril v treh krajih. Znani dalmatinski politik in diplomat je zadnjič propadel in to ni bilo prav, zakaj Trumbić je sposoben in trezen mož.

Koliko poslancev ima Radič vsega skupaj, ni mogoče še dognati: opozicija pravi 76, vladno časopisje 68. Sicer pa je tudi 68 poslancev velikanško število, ki bo močno odločevalo v parlamentu.

Ali se Radičevi mandati vničijo?

V belgrajskih brogih se čujejo prvi glasovi, da namerava Pašić-Pribičevićeva vlada razveljaviti vse mandate Radičeve stranke, tako da bi ne prišel niti en poslanec v parlament. Tako bi zavlada v Jugoslaviji natančno iste razmere, kakor so bile pred par leti, ko se Hrvatje sploh niso vdeleževali sej jugoslovanske skupščine.

V tistih časih je bil tega kriv Radič in gotovo je to največji greh, ki ga je zakrivil nad hrvatskim narodom. Ako bi bil šel Radič takoj v Belgrad, kakor je storil to Korošec, bi bile danes razmere v Jugoslaviji povsem drugačne. Toda če je bil v tistih časih kriv Radič, kdo bo pa danes kriv, če Hrvatje ne bodo sodelovali v skupnem parlamentu?

To je važna stvar, od katere je odvisna bodočnost Jugoslavije. Zato menimo, da bi se morali odgovorni politiki stokrat premisliti, preden se odločijo vničiti mandat 68 ali 78 hrvatskih poslancev. Radič ima svoje grehe in je naredil velike napake, toda potrebno je, da se napravi čez preteklost končno križ, zakaj to zahtevajo najvišji interesi mlade države. Sicer se na stare napake nagromadijo nove, morda še večje in usodnejše kakor so bile Radičeve.

Pašić gospodar srbskih dežel.

V srbskih krajih je odnesel velikansko zmago Pašić, kakor je bilo pričakovati.

Njegova radikalna stranka je največja politična organizacija v državi. Pašić bo imel v skupščini okoli 130 poslancev in s tem zelo veliko besedo v političnem življenju države. Radikalna stranka ima v srbskih deželah enako moč kakor Ljudska stranka v Sloveniji, le da je Slovencev v Jugoslaviji mnogo manj nego Srbov. Po organizaciji in zaslonbi v ljudstvu sta si pa obe stranki v marsičem podobni.

Pašić je torej gospodar srbskih dežel prav tako in še bolj, kakor je bil pred volitvami.

Kaj se je torej spremenilo v Jugoslaviji? V Sloveniji vlada Korošec, na Hrvatskem Radič, na Srbskem Pašić. Tako je sedaj in tako je bilo pred volitvami. Da je dobila ena ali druga stranka par poslancev več ali manj kakor zadnjič, nima velikega pomena.

Kaj bo sedaj?

Tudi ni Bog zna kako važno, ali je dobila večino Pašič-Pribičevićeva vlada ali pa opozicija. Zakaj velike večine nima nihče, gre kvečjemu za 10 ali 20 poslancev razlike. Zadnje poročilo vladnih listov trdi, da imata Pašič in Pribičević 9 poslancev večine. Kaj naj pomeni taka večina? Kako je mogoče vladati s takim številom neomejeno nad vso državo? Nemogoče. Iskati je treba sporazum z opozicijo, ki ima celó po vladnem priznanju polovico države za seboj. Izključeno je, da bi ena polovica državljanov vsiljevala trajno svojo voljo drugi polovici. Izhod je le v sporazumu. Sporazum med Srbi, Hrvatimi in Slovenci je torej še vedno največje in najbolj žgoče vprašanje jugoslovanske države. Tako je danes po volitvah in ravno tako je bilo pred volitvami. Volitve niso torej spremenile prav nič političnega položaja in niso niti za milimeter pomaknile naprej razvoja Jugoslavije. Zidati bo treba zopet od temeljev, približno tam, kjer se je končalo delo sporazuma lansko leto.

Kdor hoče urediti Jugoslavijo, in naj bo to Peter ali Pavel, mora sprijazniti najprej Hrvate in Srbe, to se pravi preurediti državo tako, da se bodo čutili Hrvati in Srbi enake gospodarje v državi. Treba je najti srednjo pot med centralizmom in federalizmom, ki obstoji v zdravi delni avtonomiji.

Interpelacija poslanca Besednjaka.

Kakor smo zadnjič poročali, je vložil poslanec Besednjak na notranjega ministra interpelacijo, v kateri protestira proti odredbi goriške občine, ki hoče spraviti slovenske nagrobne napise z mestnega pokopališča. Interpelacija se glasi:

Interpelacija

na notranjega ministra

v Rimu.

da bi zvedel, na podlagi katerega zakona je občinski odbor mesta Gorice prepovedal na mestnem pokopališču vse slovenske nagrobne napise ter odredil, da se morajo v teku leta 1925. izbrisati tudi vsi stari napisi v slovenskem jeziku.

Podpisani vpraša osrednjo vlado, kaj misli ukreniti, da se nemudoma prekliče ta sramotni ukaz, ki je izzval globoko ogorčenje v slovenskem prebivalstvu in onemogoča vsako mirno sožitje med obema narodoma, ker zanaša plemensko borbo celo na pokopališče med naše mrljice.

Podpisani prosi osrednjo vlado, da prisili goriško občino k spoštovanju naših umrlih, kakaj vsaj pod zemljo morajo biti ljudje brez razlike na plemo enaki, vsi mrtvi naj uživajo isto spoštovanje, isti sveti mir in počitek.

Dr. E. BESEDNJAK

poslanec v rimskem parlamentu.

minu (ispezione forestale distrettuale, Tolmino). In sicer je na razpolago 180.000 javorjevih mladik od štirih let po 25 lir za tisoč; 590.000 javorjevih mladik od 3 let po 20 lir za tisoč; 12.000 macesnovih od 3 let po 30 lir; 120.000 macesnovih od 2 let po 25 lir in 50.000 akacijevih od 1 leta po 25 lir za tisoč.

Važno za vojne oškodovance.

V »Gor. Straži« smo že poročali o zakonu, ki je določil, da imajo zavodi, ki izplačujejo vojno oškodninske predujme, pravico do zakonite hipoteke. Gazzetta Ufficiale od 7. februarja 1925. št. 31 je priobčila kr. odlok od 5. februarja 1925. št. 67, ki določuje čas, ko se mora hipoteka zabeležiti. Novi odlok določuje, da mora zavod, ki je izplačal vojnoodškodninske predujme zakonito hipoteko vključiti najdalje v teku enega leta, ko je izplačal zadnji obrok vojnoodškodninskega predujma. Po preteku enega leta je vsaka vključba nedovoljena. Za predujme, ki so jih zavodi izplačali do 8. februarja 1925. je mogoče vključiti hipoteko do 31. januarja 1926. leta.

Nova knjiga.

Znani socialni pisatelj Drago Gordin je priobčil te dni brošuro »Menjalne zadruge«, v kateri dokazuje, da se premoči trgovskega kapitalizma zamore premagati z ustanavljanjem menjalnih združenj, v katerih se organizirajo producenti in konsumenti za izmenjavo blaga brez pomoči denarja. Delo obsega le 24 strani, a je zanimivo pisano. Stane 1,50 lir. Brošuro priporočamo v pazljivo branje.

Vpoklic novega letnika.

Letnik 1905. bo, kakor je doslej javljeno, moral odriniti pod orožje konec aprila. Ta letnik, ki je pod orožjem ne bo imel najbrže nič skrajšane službe, kot jo je imel prejšnji.

Razstava časopisja.

Na prihodnji knjižni razstavi v Florenci, ki se otvori v aprilu, bo poseben oddelek tudi za časopisje. Tu bodo na ogled vsi časopisi in listi, ki izhajajo v Italiji in njenih kolonijah.

Visoki cilji.

Vélíki svet fašistovske stranke je sklican za danes zvečer ob desetih. Na dnevnem redu beremo točke o političnem položaju, o pripravi za zasedanje glavnega strankinega odbora. Najbolj zanimiva je pa četrta točka. Snoparski generali bodo govorili, ali bi se ne dala ustanoviti nekaka fašistovska mednarodna zveza po

vzgledu komunističnih internacional. Mislijo, da že ves svet občuduje črno-barvne srajce.

Francozom je zmanjkala moka.

Ves svet gleda danes s strahom, kako se bliža pomanjkanje vseh živil. Na Francoskem je vlada že storila prve korake, da prepreči preveliko draginjo. Predlog, naj bi vlada vzela v svoje roke ves žitni uvoz, je propadel. Pač pa se je dovolil kredit 100 milijonov frankov za nakup tujega žita, da se s tem prepreči navijanje cen pri moki in kruhu. Obenem je prepovedano rabiti krušno moko v slaščiarnah. Se spet bližamo vojnim časom?

Damoklejev meč.

Španski samosilnik general Primo de Rivera se vozi po Španiji kot zmagovalček. Povsod si da prirejati slavlja. Ponos mu je že tako zrastel, da je prav s špansko prezirljivostjo odbil mirovne ponudbe Maročanov. Pa se mu je le nekoliko zaletelo. Maroška vojna, ki visi kakor Damoklejev meč, privezan na tenko nit izpod stropa, je začela drugo poglavje. Abdel-Kader, vodja ustašev je potolkel španskega zaveznika Raisula. Mogoče bo ravno ta vojna, ki jo je diktator začel z namenom, da utrdi svojo oblast, pokopala njega in njegovo nasilno vladno.

Zopet s kraja.

Republikansko glasilo »La Voce repubblicana« je še vedno trn v peti milanskim oblastnikom. Komaj so mu dovolili, da je malo zadihalo po enomesečnem prisilnem spanju, hop, so že zopet planili po njem. Zaplenjeni sta bili že zopet dve številki.

Potne pristojbine.

11. t. m. je notranje ministrstvo objavilo novo odredbo radi potnih pristojbin. Stalen vizum za 6 mesecev s pravico večkratnega potovanja stane 10 lir v zlatu. Vizum za enkratno potovanje tja in nazaj stane 5 lir v zlatu. Uporabiti ga je pa treba tekom treh mesecev po izstavitvi; po tem roku zapade. Vizum za prehod (tranzit) skozi Italijo stane 1 liro v zlatu; za prehod skozi in nazaj pa 2 liri v zlatu.

Lakota na Kitajskem.

V deželi »nebeškega sina« je zopet izbruhnila lakota, ki ogroža življenje dveh milijonov ljudi. Saj ni čuda, ko so leto za letom pustošile kitajske dežele armade bojujočih se generalov in tolpe roparjev.

DNEVNE VESTI.

Pritisk na slovenske učitelje.

Že nekaj časa sem dobivamo vesti iz različnih krajev o neki okrožnici, ki jo razpošilja šolski nadzornik Karol Rubbia vsem didaktičnim ravnateljem in učiteljem. V okrožnici je poziv, naj se vse učiteljske vpiše v društvo »Dante Alighieri«. Namen tega društva je, širiti poitalijančevanje Slovencev.

Slovenski učitelji dobivajo posreden ukaz od svojega šefa, naj se vpišejo v društvo, katero ima namen raznaroditi slovensko ljudstvo. Slovenski učitelji stoje pred izbiro: ali se zamerijo svojemu gospodarju in se izpostavijo nevarnosti, da pridejo ob kruh, ali pa pomagajo raznarodovanju dece, ki so jim jo slovenski očetje in slovenske matere izročile v pouk! Vprašamo g. šolskega nadzornika, kako se to strinja z vzgojnimi

načeli velikih mož, kakor so bili Pestalozzi, Manzoni in vrsta drugih? Kako se to strinja tudi s službo šolskega nadzornika, ki je dolžan skrbeti, da se redno vrši pouk kakor zakon veleva, ne pa skrbeti za članstvo tega ali onega društva? G. Rubbia si s tem ne bo pridobil lavorik, še manj pa hvaležnosti slovenskih davkoplačevalcev, ki plačujejo njega in učitelje. Zato naslavljam o na g. šolskega nadzornika poziv: »Pustite učitelje, da vzgajajo našo deco in ne vršite nanje moralnega pritiska s takimi okrožnicami, če hočete veljati za šolnika-vzgojitelja, ne pa za priganjača te ali one stranke!«

Obvestilo.

Prihodnjo pomlad bo gozdni urad v Tolminu razdelil večje število mladih drevesc. Prošnje je treba vložiti do prvega marca na g. ing. Kralja pri okrajnem gozdnem uradu v Tol-

Lucko išče dekle.

Spisal Peter Rossegger. - Podomačil Zagorski.

»Zdaj si prost,« je rekel stari pomočnik Šmon.

»Zdaj sem pa prost,« je rekel mladi pomočnik Lucijan, ki je bil pred nekaj dnevi še vajenec pri mizarškem mojstru v Črnem potoku.

»Kaj boš zdaj počel?« je prašal starina.

»Kupil si bom pomočniški klobuk,« je odvrnil Lucijan.

»Drugega nič?«

»Pa pipo.«

»Beži, Lucko, ne bil bi brihten. Kadi cigare, ti ne bo treba izdajati denarja za pipo in je tudi boli možko. Zdaj si mizarški pomočnik, zdaj se moraš držati. Moraš se tudi olepotičiti.«

»Kako naj se olepotičim! Saj nisem habnica!«

»Zdaj ti bom pa nekaj povedal, Lucijan: ženska se olepotiči z rožicami in trakovi, možki pa — z žensko! Razumeš. Dekle si moraš dobiti.

»To sem si tudi jaz že mislil,« je menil Lucijan, »če bi le ta reč ne stala toliko denarja!«

»Denarja že stane,« je pritrdil stari hlapec, »moraš si pač izbrati tako, ki je svojega denarja vredna.«

»Jaz se pa na to reč prav nič ne zastopim!«

»Tako, nič se ne zastopiš na to, pa hočeš biti mizarški pomočnik?« je vzkipeł Šmon. »Le pokukaj: Prvič, vzeti moraš tako, ki ti bo všeč.«

»Tako brihten sem pa vseeno.«

»In tako, ki tebe mara.«

»Taki bi imel že dve,« je dejal fant. »Kako pa to? Obe lastnosti mora ena imeti.«

»Pri meni ne,« je priznal Lucijan, »pri meni gre po pogovoru: tista, ki jo dobim, me ne mara, tiste, katero maram, me dobim.«

»Ti, Lucko,« je rekel stari pomočnik, »zelo se mi zdi, da si za to reč delal poskuse že kot vajenec. Bi te bil pač moral že povleči za čop. Takle zelen vajenec, pa že ljubimka! Kakšno obnašanje je to, a? Takole frfotanje krog deklin! Pregrešno je to, ali slišiš? Vajenec mora biti spodoben, in če bom še kedaj kaj takega na tebi zapazil, te zalovim! Ali si me razumel, Lucko? — No da, no zdaj si pa prost, si pomočnik. To je tako hitro prišlo; predvčerajšnjim še čopasti paglavec, in danes že meni enak — hočem reči, ne še, jaz sem star pomočnik in kot tak ti morem dati svet, da se ogledaš za dekletom. Da bi takle fant bil sam, to ne gre. Ampak na to moraš paziti, da ne uloviš take, ki vsak hip govori o ženitvi. Ti, če se ima tako, to je prava nadloga, pravim! Prav nič luštnega ni pri tem. Kamor stopiš in greš, kar govoriš in počneš, ona vedno le goni: Poroči me! Niti poljuba ji ne pritisneš na u-

sta, pa že vrže glavo nazaj in: Poroči me, poroči me! Beži, nehaj mi, s tako ženiščino!«

Tako je poučil stari pomočnik novečenega fanta. Ta je nekam debelo gledal in slednjič je rekel: »Da, jaz sem pa ves čas mislil, da so dekleta na svetu za ženitev!«

Stari se je gromovito zasmel. Nič več kot to, ampak to je bilo dovolj.

»Zdaj ne vem pri čem sem,« je dodal Lucko poteftan.

»Li si že kedaj ogledal našo mojstrovko?« je vprašal Šmon.

»O jej!« je ušlo fantu.

»In ne veš pri čem da si! Potem, moj ljubi Lucko, potem imaš klej v možganih.«

No seveda, videti mojstrovko, kako izgleda, kaj pravi in dela, in kako se zadrži napram zakonskemu poglavarju — to je bilo res poučno.

»Vajenec,« je dejal starina, »vajenec bi jaz hotel biti v tej hiši vedno, mojster pa ne. Mojster je tu podpetnik, razumeš? — Da, moj ljubi Lucijan, to so reči!«

»Če mi ni treba misliti na ženitev,« je menil Lucijan, »za plesišče mi bo pa kmalu kakšna dobra.«

»Le pameten bodi!« je opominjal stari pomočnik. »Zdaj si prost pič — ampak misli na limanice! Le pameten bodi!«

To sta govorila na dan potem, ko je mojster napravil Lucijana za pomočnika.

Naslednjo nedeljo je fant šel k maši. Nosil je že pomočniški klobuk in držal cigaro v ustih. Zdaj je le še zalega dekleta iskal, da bo ves olepšan.

Lucijan je čeden in brdek fantič in njegova mojstrovka mu je za spodobno vedenje, za pripravnost in pridno delo stisnila na dan skušnje v roko par srebrnjakov — kar je pač le dokaz, da ji je stari pomočnik s svojimi strupenimi opazkami delal grdo krivico.

Poštena pot v cerkev ima mnogo stranskih steza; tako tudi tu. Iz vsake vasi, iz vsake kmetije in kočje pelje ena in po vseh so prihajale nedeljsko napravljene, lepo nazalšane ženske proti cerkvi. Imele so — le o mladih govorimo — pisane rute na glavi in svetle jopice, pa rade so si zatakile šopek nageljnov, rožmarina ali gorčnice v nedrje in so kaj poredno bliskale z črnimi in plavimi očesci, ali pa so povešale pogled prav spodobno h tlo, — da vidijo, kako jim pristojna modro krilo in kako svetli šolenčki pri vsakem koraku pokukajo čez rob oblačila, da pogledajo, kaj je vendar danes z možkimi, s temi prefriganimi fanti, pred katerimi se mlada deklica nikdar dovolj paziti ne more. In taki fantje nikakor niso bili daleč prav mladi, brhki fantje med njimi. Takole na primer mizar Lucijan tam le!

(Dalje pride.)

Vendar enkrat.

G. župniku Franketu Francu v Oseku je bila najprej zavržena opcija. Proti neugodni rešitvi je vložil rekurz. Notranje ministristvo je njegov rekurz ugodno rešilo. Tako bo ohranjen našemu ljudstvu vnet in vzoren duhovnik, ki deluje med njim že nad 20 let. Pričakujemo, da bo vlada tudi še ostalim duhovnikom ugodno rešila opcije.

Spreten šahist.

Francoskemu ministrskemu predsedniku Herriotu je stari Poincaré s svojimi pristaši že precej omajal predsedniški stolček. Pa tudi Herriotovi lastni pristaši socialni demokratje, stranka s precej močno protiverško ostopo, so se mu že odtujevali. V teh škripah se je Herriot odločil za dve odločni potezi, ki naj bi odstranili nevarnost nove vladne krize. S svojim sijajnim govorniškim darom je dosegel ukinjenje francoskega poslanstva pri Vatikanu. Dokazati je skušal, kako je papež med vojno delal proti Franciji. Da bi pa pomiril vihar nezadovoljnosti in ogorčenja, ki se je dvignil med francoskimi katoličani proti njemu, jim je pustil mrvico, posebno poslanstvo pri sv. stolici za alžarsko-lotarinške zadeve.

Še večji uspeh je pa dosegel Herriot s svojim bojno razpoloženim govorom proti Nemčiji. Grmel je z govorniške tribune, da je Nemčija močnejša kot kdaj poprej in je treba francosko mejo ob Renu utrditi. Lepe besede o domovinski ljubezni so tako navdušile gorke Francoze, da so sklenili, naj se predsednikov govor natisne in objavi. Obenem so mu izglasovali zaupnico. Na tak način je Herriot ustregel svobodomiselnim socialdemokratom, pristašem Poincaréjevega nacionalnega bloka in morda tudi katoličanom. Vladne krize se mu zaenkrat ni treba bati.

Popravljaajo.

Ni še dosti vode oteklo po Soči, odkar se je dvignil slavni Gentile in oznanil vsej državi, da je šolstvo od vrha do tal prebrnil. Te dni pa mora bivši minister marsikako grenko požreti v senatu, kjer neusmiljeno trga njegovo reformo. Doslej so se pogodili, da bodo vseučilišča popolnoma samostojna. Ne bo se moglo več dogoditi, da bo lahko naučni minister kot izza Gentilejeve reforme zahteval, naj predavajo le profesorji, ki imajo „popolnoma fašistovsko dušo“. Spremenili bodo tudi učni red na srednjih šolah, da ne bo toliko raznih predmetov, da se učencu v glavi kar zblodi. Popraviti bi pa morali tudi oni srednjeveški sklep, da se sprejmejo v srednje šole prej mestni otroci in dijaki iz bližnje okolice, potem šele sinovi oddaljenih kmečkih starišev. Nadarjenemu prosto pot! To mora biti vodilno geslo šolske politike.

Dijaštvo brani svoje profesorje.

Univerzitetni profesor in senator Sannarelli je ob priliki razprave o Gentilejevi reformi nastopil proti njej. Ljudem, ki delajo politiko s pestjo pa to ni bilo všeč. Pred medicinski inštitut, kjer predava imenovani profesor, je prikorakala oborožena truma fašistov in skušala vdreti v prostore. Visokosolci so se pa postavili v bran za svojega profesorja in se niso umaknili niti tedaj, ko je pridrvel pred poslopje kamijon s fašisti. Da se skuša celo na razprave senata vplivati na ulici, je tudi značilno za deželo „reda in mira.“

Zamujeni trenutki...

Na Češkem se javlja vedno več glasov, da je treba posnemati francoski vzgled in prekiniti odnose s sv. stolico. Značilno je tudi, da so razne svobodomiselnice organizacije (socialni demokratje, narodni socialisti, legionarji, Sokol, delavska telovadna zveza, protestantske cerkvene občine, češka narodna cerkev, zveza svobodne misli) častile Herriotu na njegovem govoru proti Vatikanu. Da bi bratska češka država le ne prepozno uvidela, da jo prelomi s cerkvijo zopet zapelje v dobo zamujenih trenutkov slovanskih narodov...

Ameriški zgled.

V Zedinjenih državah v Ameriki imajo katoličani tako imenovano zvezo Božjega Imena (Holy Name Society), ki obstoji že 65 let in šteje okoli 2 milijona članov. Septembra 1. 1924. je imela ta zveza velik narodni shod v glavnem mestu republike v Washingtonu. Vdeležencev — in sicer samih moških je bilo okoli 100.000 iz vseh krajev obširne države. Shoda se je vdeležil tudi sedanjí predsednik Zedinjenih držav Coolidge in drugi državni zastopniki. V večurnem obhodu so korakale zavedne množice v častnem sprevodu mimo predsednika. Ko je bil spreved končan, je predsednik republike v pol ure dolgem govoru razlagal množici veliki pomen »Zveze božjega Imena« za moralni napredek Zedinjenih držav. Ob zaključku govora je izrekel veliki mož zlate besede: »Spoštovanje do Boga je prvi temelj varnosti in miru našega naroda.«

Priobčujemo ta zgled, ki se je dogodil v glavnem mestu ene najbolj naprednih držav na svetu, zato ker se dobe po naših vaseh še zmeraj žalostni ostanki liberalizma, ki radi zasmejujejo in psujejo naše čisto nabožne prireditve. To so tudi grobokopi našega narodnega in moralnega napredka.

Mednarodno parlamentarno zborovanje.

Enajsta mednarodna parlamentarna konferenca se bo sestala 16., 17. in 18. aprila v Rimu. Prišlo bo okrog 300 poslancev zastopnikov štiridesetih raznih državnih zbornic. Zborovanje bo otvoril Mussolini, ki bo povabil vse poslance, naj bodo gostje italijanske vlade. Nato bodo začele razprave o najvažnejših mednarodnih vprašanjih. Na sporedu je največ trgovskih vprašanj, socialni pa dve: o draginji in o razmerju med delodajalci in delavci.

Sramota dvajsetega stoletja.

Po neki uradni statistiki je razvidno, da so trgovci s človeškim blagom speljali 3700 nemških deklet in žen v razne javne hiše na Balkan in v južni Ameriki. Mednarodno organizirana trgovska družba se zna tako spretno izmuzniti iz zanj, da se le redko kdo ujame. Zadnja leta so se začele posebno ženske organizacije truditi, da izbrišejo ta sramotni madež s sveta.

Čudni „špasi“.

V Požunu si je te dni privoščil policijski detektiv malce nerodno šalo. Šel je k neki trafikantini vdovi in ji pokazal ukaz, da jo mora aretirati. Ta vest je ženo tako preplašila, da je po dveh dneh umrla. Detektiv bo pa za svojo »aretacijo« plačal težak račun.

Domovina starih spomenikov.

V eni zadnjih sej senatne zbornice je senator Ricci grajal vlado, ker premalo skrbi za razne spomenike, muzeje in galerije. Pravi, da so umetnostni žejni tuji bogat vir dohodkov za državo. Vsako leto pustijo v Italiji do tri milijarde lir. Zato se že spleča čuvati stare kipe.

Nov „papež“.

V soboto si je romunska pravoslavna cerkev izbrala svojega vrhovnega glavarja. Dosedanji bukareški metropolit je povzdignjen v patriarha. Tako je romunska cerkev odslej samostojna.

Italija bo obogatela.

Po dogovoru, ki so ga sklenile zavezniške države v Speierju, mora Nemčija plačati na vojni odškodnini še 600 milijonov zlatih mark. Od te svote odpade na Italijo čedno številce 67 milijonov zlatih mark. Zdaj bo vlada lahko zvišala plače svojim uradnikom.

Za nravni prerod.

Znani vrhovni general v svetovni vojni Armando Diaz, maršal Italije, je sprejel častno podpredsedništvo zveze proti preklinjevanju. Ugledni možje uvidevajo, da ne naredi orožje narodov močnih, ampak naravno in pošteno življenje.

Mednarodni sleparji.

Že nekaj časa sem prihajajo med naše ljudi pisma, ki jih pošilja navadno iz Španije neka mednarodna sleparska družba z namenom, da izvabi iz lahkovernih ljudi denar. V teh pismih piše nekdo, ki se podpisuje samo s črko C, da ima na neki postaji v Franciji kovček z vrednostjo 1.200.000 frankov. Ker se pa sam nahaja v zaporu, prosi, naslovljenca, naj telegrafičnim potom pošlje na gotov naslov potrebno svoto, da lahko kovček dvigne. Zato pa mu prepusti eno tretjino vrednosti. Obenem prosi, naj se stvar kolikor mogoče drži tajno. Opozarjamo naše ljudi naj se ne dajo speljati na led od teh sleparjev!

Iz širnega sveta.**Nov koledar.**

Zveza narodov se je že pred časom bavila z vprašanjem o preuredbi koledarja. Vprašala je za mnenje vse vlade in vsa veroizpovedanja, kaj menijo o novem načrtu. Vatikan je izjavil, da odobruje načrt, ker ne nasprotuje nobeni katoliški dogmi; Judje in anglikanci so ga pa odklonili. Po novem načrtu bi se leto začelo z 22. decembrom in bi imelo 13 mesecev. Najbrže bomo pa za enkrat ostali še pri starem.

Maščevanje nad vojvodino.

Pretečeni teden se je pripetil v Franciji dogodek, ki ni običajen. Nekmet je s samokresom streljal na vojvodino Albufere, ko je ta prišla v kočiji s sprehoda. Ko so napadalca zaslišali, je izjavil, da je hotel vstreliti vojvodinjo zato, ker ga je spravila na beraško palico.

Velika nesreča na morju.

Francosko mornariško ministristvo uradno objavlja veliko nesrečo, ki se je te dni pripetila ob kitajski obali. Parnik „Saigon“, ki je opravljal službo med indijsko in kitajsko obalo se je potopil s stošestinsdesetimi osebami vred.

Nov način samomora.

Samomorilci so navadno zelo iznajdljivi, ko se hočejo usmrtiti. Vse je pa prav gotovo prekosil nek mladenič iz Štrasburga. Umril je nekega starčka in se nato sam javil policiji. Ko so ga izpraševali, je dejal, da je že itak nameraval napraviti konec svojem življenju pa ni imel zadosti poguma zato. Zdaj upa, da mu bodo sodniki olajšali samomor, ko ga bodo obsodili na smrt.

Amerikanski požar.

Kakor je Amerika v vsaki reči prva, tako se tudi pri požarih ne pusti prekositi. Ameriško časopisje prinaša vedno vesti o velikanskih požarih. Taka priložnost, da nasitijo svoje bralce s čem groznim, se jim je nudila te dni, ko je gorela v Chikagu velika osemnadstropna hiša. Zubelj je švignil skozi streho ravno, ko so vsi stanovalci trdno spali. V sled strahovitega mraza je požarni brambor voda v ceveh zledenela. Nesrečni ljudje so v sami spodnji obleki skakali iz gornjih nadstropij v globino. Deset jih je skočilo naravnost v smrt; preko sto jih je pa bilo težko ranjenih.

Mati cerkvâ.

Letos praznuje vesoljni katoliški svet sveto leto. Dan za dnem drdajo vlaki od vseh strani sveta v večno mesto. Romarske pesmi vseh narodov donijo po rimskih ulicah in odmevajo od starinskih palač. Vse te množice vernikov pa hite v eno smer, tja kjer se ponosno dviguje mogočna šestindevedeset metrov visoka kupola nad grobom prvega papeža, nad rakvijo sv. Petra. Cerkev sv. Petra je prvi cilj vernikov, ko pridejo v papeževo prestolico.

Ne nosi brez pravice to svestišče naziva mati cerkvâ. Saj je največja cerkev na svetu. V notranjščini je na tlaku vrisano, za koliko presega druge največje cerkve (n. pr. londonsko katedralo sv. Pavla). Pa tudi največji izdelki upodabljače, umetnosti krasijo to zares papeško stolnico. Pred 400 leti sta jo začela graditi velika mojstra

Bramante in nedosežni Michelangelo. Izbrala sta kraj, kjer je stala pred 100 leti za časa vladarja Konstantina ena izmed prvih krščanskih cerkev. V poganskih časih so pa na istem mestu gledali „kruha in iger željni“ Rimljani divje zveri, ko so trgale in mesarile prve kristjane. Res sveta tla, z mučeniško krvjo napojena. Preko 100 let so zidali sedanjo cerkev sv. Petra. Po preteku te dobe se je dvignila na mestu starega rimskega cirkusa mati cerkvâ.

Zidana je v podobi križa. V sredi tega križa je glavni oltar in pod njim grob sv. Petra. Devetdeset zlatih svetilk gori noč in dan na čast prvemu apostolu. Tu blizu počiva tudi Pij X. Po cerkvi naletiš v vsakem koraku na umetnino, kipe, slike. Veličasten vtis ostane človeku v duši, ko stopi iz cerkve; vtis o mogočnosti in trdnosti katoliške Cerkve.

Mestne novice.**V pustu**

se rado staro in mlado zabava. To vedo tudi goriški »Mladikarji« in so zato sklenili, da bodo povabili vse, ki se hočejo nasmejati do solz, k predstavi »Poslednjega moža«. Ta mož se bo pokazal na pustni torek Verdijevi dvorani. Vse drugo zveste v prihodnji številki »Gor. Straže«.

Puccinijeva proslava v Gorici.

Sinoči ob 9. uri zvečer se je dvorana Trg. doma skoro napolnila z občinstvom, ki je prihitelo na koncert v spomin mojstra Puccinija. Menda je bilo prvič, da se je v tej dvorani zbrala skupaj odlična italijanska in slovenska družba. Poudariti je tudi treba, da so Slovenci imeli več smisla za dostojno proslavo, kakor pa krogi, ki so zato v prvi vrsti poklicani. Narodna zagrizenost jim je še ob tej priliki plala po žilah. Radi tega so menda tudi morale odpasti orkestralne točke.

Izmed treh solistov iz dobre šole g. Gollmayerjeve je bil najboljši baritonist Nadaža. S pravo bravuro je odpel prolog iz »Pagliacci«. Vendar je pa v nižinah še premalo izrazit. Zdi se skoraj, da bi bil boljši kot dramatičen tenor.

Tenorist Volpones je lepo odpel »Da mi veruješ«. Pozna se mu pa, da se še razvija. Z glasom je padal. Gdč. Dominkova je imela najčistejši nastavek; njeni pianissimi so bili tudi lepi. Je pa tudi pri njej še treba šole. Komelov zbor je odpel dve točki, ki sta zlasti pri italijanskih poslušalcih vzbudili veliko odobravanje, ker niso vajeni večjih zborov. Zbor je bil pa malce nepazljiv, ker je parkrat ušel s tira. Spremljevalec na klavirju je bil izvrsten.

Vsa hvala za prireditve gre pa g. Gollmayerjevi. Čeprav šele po 3 mesecih smo vendar tudi Goričani bili deležni Puccinijeve proslave.

Nov poštni urad.

Z večerajšnjim dnem 10. t. m. je začela poslovatí podružnica glavne pošte v Gosposki ulici (via Carducci) št. 23. S tem je zelo ustrezno spodnjemu delu mesta, posebno trgovskim krogom.

Našim goričanom.

V Gorici je še nekaj trgovcev obrtnikov in slov uradov, ki ne vedo, da obstoja v Gorici tudi po vojni slovenska bolniška blagajna, oziroma slov. podporno društvo, ki je od vlade priznana kot bolniška blagajna.

Ravnokar je minulo 42 let, odkar je zlatomašnik dr. Ant. Gregorčič ustanovil to društvo. V letu 1924. pa je prišlo vodstvo te bolniške blagajne v prave roke. In baš ob zl. m. 50 letnici njegovega ustanovitelj dr. Ant. Gregorčiča, ko je prišla deputacija tega društva se pokloniti g. jublantu, je že mogla na veliko radost izjaviti, da ta inštitucija zopet tako lepo raste in se razvija, da skoro doseže svoje predvojno stališče. Na to je društveni ustanovitelj vzkliknil: »Zdaj pa vidim, da me bo društvo preživelo!«

Slov. podporno društvo ima tudi bogato knjižnico, ki je javna in pristopna vsakomur. Svoj urad in knjižnico ima društvo v ulici Corso Verdi, št. 32. I. nadstr. v hiši Centralne posojilnice.

Nehajmo vendar.

Pust prihaja v deželo. Čas, ko hoče moderni naš človek doseči rekord tudi v norenju in neumnosti. Z masko si bodo pačili obraze, kakor da niso podobe božje, kakor da nam ni spačil duš in obrazov prvi greh, kakor da nam ni spačila duš in obrazov svetovna morija.

Naši fantje in naša dekleta! Kakšne Vas bo dobil letošnji pust. Boste dali na obraz masko, boste stopili v močvirje in blato neumnega veseljačenja, plesanja in popivanja po cele večere, cele nedelje.

Fantje in dekleta! Vaša moč, vaše zdravje dušno in telesno je naša moč, naše zdravje, naša bodočnost, naša zgodovina. Ali naj pomaga pust vse to vničiti!

Plesali, veseljačili in noreli so narodi, ki so se bahali z visoko kulturo, pa so se iznoreli v smrt! V zgodovino pojdi pogledat njihova imena.

Kaj bomo letošnji pust brez zabave? Ne. Čmernih in kislih obrazov ne bomo. Poštena zabava, zdravo veselje in smeh naj pričajo o naši moralni moči, a ples in pijača nam ne smeta zgledati življenjskih korenin.

Mladina se mora iznoret — so rekli in še pravijo. Ali res? Kaj pravi učenj Abbe de Ségur? »Dobro, le navzgor se mladih let, a v čem na naj bo to vživanje? Mar v pijači? Ali v tem, da zapravljáš svoj denar, svojo čast, svoje zdravje in svojo večno srečo v družbi slaboživečih ljudi? Ali v tem, da Boga žališ? ... To nasprotuje evangeliju in zdravemu razumu ...«

Nedolžnost, poštenje, dekleška čast in dekleško zdravje bo umiralo tudi letos na plesiščih. Dekle, ali boš šla v smrt? Kaj res ne veš, da čistost izgubljena se ne vrne več nikdar in če vrne kesanje duši zdravje in mir, kaj ne veš, da kesanje vendar ni nedolžnost. Kako poje naš župančič o nedolžnosti!

Glej tukaj ... tamkaj zvezdica z višine jasne vtrne se in ktera pade, več nikdar nikdar nazaj ne vrne se.

Matere naše! Ne imejte plesišč za ženitovanske posredovalnice in ne pokrivajte plesa s figovim listom, da ne pride nad vas jok in kletev in žalost in obup vaših hčera.

Dekle! Boš prišla lepša s plesa? Ne! Niso lepote, ki dosti plešejo podobne rožam v čaši vode? Vsak jih lahko ogleda, vzame v roko in jih pohvali — pa kmalu ovenejo in nihče noče zanje, vržejo jih na gnoj.

Boš bolj zdrava po plesu? Vsa trudna in polomljena boš šla v jutro s plesišča in če bo to jutro začetek neapelje, kakšna bo služba božja. Boš boljša? Poglej si v dušo!

Fant, ne išči zabave v plesu in pijači. Življenje je resno in narod te kliče v delo, ki treba značaje. Knjigo v roko v zimskih večerih, zanimaj se za poljedelstvo, sadjerejo.

Ce iščeš družice za življenje, ne hodi je iskat na smetišče!

Lansko leto so neke v hribih tako plesali, da so udrli, padli in padli v hlev k svinjam. Smeh in resnica. Nehajmo vendar!

Rešitev davčnih pritožb

Prejšnji teden je zasedala davčna komisija 1. stopnje za sodni okraj Gorica — okolica. V petdnevnih zaporednih sejah je razpravljala nad 300 slučajev.

Ugodno je rešila mnogo pritožb glede odmere davka na nepremično nem iz razloga, ker so pritožniki za Mirna in Šenpasa.

Prenesla je končno sklepanje o raznih pritožbah, zahtevajoč dodatnih pojasnil in nadaljnjih poizvedb.

Zavrnila je nekaj pritožb v glavnem iz razloga, ker so pritožniki za leto 1925. še osebno sami dogovorili z davčno oblastjo za plačevanje gotove svote, ki je enaka ali še višja od svote, določene za leto 1924. proti kateri pa so se pritožili.

Drugo zasedanje komisije se bo vršilo najbrže v prvi polovici marca 1925. Takrat pridejo na vrsto še ostale pritožbe, ki jih je cel kup.

Listnica uredništva.

F. V. Kanal: Gospodinski tečaj se bo vršil tudi letos. Podrobnosti še niso znane. Naj se javijo s svojimi naslovi dotični naročniki, ki so odposlali celoletno naročnino na poštah: Dolenje dne 29. 12. 1925 in 14. 1. 1924; Robič 7. 1.; Štanjel 29. 1. in Cerkno dne 3. 2.

Darovi.

Za Sirotišče. Kmečka posojilnica v Opatjem selu v počastitev zlatomašnika dr. Antona Gregorčiča 25 L. Iskrena hvala!

Za Alojzijeve: Ljudska posojilnica Trnovno L. 50; Izobraževalno društvo v Šturijah L. 17; g. Fr. Kralj, tovarnar kisa 65 L. kisa. Srčna hvala!

Listnica Kmetско - delavske zveze in političnega društva „Edinosti“ v Gorici.

1. T. H. Žabnice: Tajništvo bo v Vaši zadevi posredovalo pri zavarovalnem zavodu v Trstu.

2. B. J. Breginj: Pošljite nam točne podatke, na kar bo tajništvo posredovalo v Vaši zadevi.

3. K. A. Sp. Idrja: Rekurz morate vložiti na Agenzia delle Imposte Dirette Idrja. V rekurzu morate navesti zakonite določbe, ki smo jih glede davka na stavbo priobčili v »Gor. Straži«.

4. L. Št. Kal: Ob priliki zgledate se v tajništvu.

5. P. F. Čepovan: Pošljite nam izvleček konkordata, na kar bomo v Vaši zadevi posredovali pri pristojnem uradu.

6. T. P. Livek: V Vaši zadevi smo posredovali v Rimu.

7. V. I. Velendol: Zglasite se osebno v tajništvu in prinesite s seboj potrebne listine. Rabimo podatke če hočemo napraviti davčni rekurz.

8. BREMEC MATEVŽ, LOM: Tajništvo je posredovalo glede Vaše pokojnine. Vaša prošnja je bila ugodno rešena dne 6. 11. 1924. pod št. 1022967 - 726.

9. SVETIČIČ JAKOB, SEBRELJE: Tudi Vaša pokojninska prošnja je bila ugodno rešena dne 6. 11. 1924. pod št. 1021520 - 726. Tajništvo.

Pozdravi fantov - vojakov

Slovenski fantje, ki služimo pri tretjem polku gorske artilerije v Ivrei, pošiljamo iskrene pozdrave staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom ter tudi »Gor. Straži«, ki nam vedno prinaša novice iz naših krajev. Letniku 1905 pa pravimo, naj pohiti in naj se veseli še za pust, ker potem ne bo več časa. — Klančič Jožef, Orehovlje, Perič Milan, Bilje, Franc Kralj, Kanal, Bajc Anton, Col.

ZDRAVSTVO.

Nasveti materam.

Kako ohranijo dojenčka zdravega.

b) Umetna prehrana.

Umetna prehrana je za dojenčka nevarna, zato jo je treba uporabljati z največjo previdnostjo. Pri umetni prehrani se ravna kar najbolj vestno po sledečih navodilih:

Dokler ni star otrok pol leta, sme doživati le razredčeno mleko (to je mleko, pomešano z vodo ali s čim drugim). Mleko naj se razredči z vodo, s sluzasto juho ali s čajem. Prava (bobova) kava je najstrožje prepovedana. Ruski čaj sme biti le prav svetel.

Moke ne vkuhavaj v pijačo pred 4. mesecem, razen na zdravnikov nasvet.

Rum, konjak, žganje, vino in pivo so tudi po kapljicah za dojenčka hud strup.

Na dan sme otrok 5—6 krat piti. Vsakrat ne več nego 200 gramov, (t. j. $\frac{1}{3}$ litra). Vsega skupaj ne sme popiti tekom 24 ur več nego 1 liter tekočine.

Kadar dobiš zjutraj mleko v hišo, ga najprej odmeri za dojenčka za ves dan, potem ga primerno razredči in prevri. Vre naj 3 minute. Nato ga postavi v pokritem loncu v mrzlo vodo, da se ohladi. Ves dan naj stoji na hladnem, zato vodo večkrat menjaj. Tako ostane mleko nepokvarjeno. Kadar pride čas hranitve, nali v steklenico toliko mleka, kolikor treba. Nato ga ogrej na ta način, da denes steklenico z mlekom v gorko vodo.

Če je dovolj gorko, poskusiš na ta način, da vliješ malo mleka na roko in ga pokusiš.

Dojenčkova steklenica mora biti vedno snažna. Znotraj ne sme imeti kotov, da ne zastaja v njih prisušeno mleko. Po vsaki hranitvi pomij brez odlašanja najskrbnejše steklenico, da se ostanki mleka v njej ne prisuše.

Poraben je samo preprost cucelj iz gumija, ki se natakne steklenici na vrat. Cucelj z dolgo cevko iz gumija in stekla, ki sega skozi zamašek v steklenico, je za nič, ker se ne da snažiti.

Kako naj se mleko razredči in koliko naj dete pije? O tem ni mogoče dati natančnih, splošno veljavnih pravil, ker nekateri dojenček boljše prenaša kravje mleko, drugi pa slabše. Za zdravega dojenčka veljajo sledeča pravila vsaj približno, za bolnega pa pogosto še zdravnik težko določi pravo količino hrane.

V prvem mesecu zmešaj en del mleka z dvema deloma vode. V drugem in tretjem mesecu zmešaj ena dva dela mleka in vode. V četrtem, petem in šestem mesecu pa zmešaj dva dela mleka z enim delom vode. V šestem mesecu lahko zmešaš tudi že tri dele mleka z enim delom vode, ako je otrok zdrav.

Namesto vode lahko vzameš v prvih mesecih svetel čaj, od drugega meseca dalje pa sluzasto juho.

Prve dni življenja popije novorojenček samo nekaj žličk hrane na dan, kmalu pa potrebuje več, tako da boš rabila koncem prvega meseca približno $\frac{1}{4}$ litra mleka za ves dan, v drugem in tretjem mesecu $\frac{3}{8}$ — $\frac{1}{2}$ litra, koncem 6. meseca že nekako $\frac{3}{4}$ litra mleka za ves dan.

Za ves dan prideni mleku še 30 gramov (= 6 kock) sladkorja.

GOSPODARSTVO.

O delitvi skupnih zemljišč.

Od delitve izključena zemljišča.

Važne so tudi sledeče okolščine, ki se morajo pri delitvah upoštevati in ki naj bodo tukaj izrecno omenjene:

Deli skupnih zemljišč, omenjenih v razdelitev, ki pa so po svoji legi izpostavljeni posebnim poškodbam ali ki se jih drže posebna bremena, ki bistveno ovirajo delitve, se lahko od delitve izključijo. Med taka zemljišča spadajo posebno ona, ki so v razmerju z drugimi zemljišči izpostavljena veliko večji nevarnosti, da jih poškodujejo zasip, zemeljski udori, podmoli, ali povodnji, ali ki jih težijo taka stvarna bremena, katerih vrednost se da le s težavo določiti.

Katera dela se morajo z delitvijo izvršiti?

Istovrstno z delitvijo in ureditvijo se morajo izvršiti tudi take skupne naprave, ki so potrebne, da imajo vsi deležniki, če le mogoče, vsaktere služnosti prost dohod do svojih deležev, da morejo ta zemljišča pravilno gospodarsko izrabljati in izvrševati urejene pravice gotovo in namenu primerno. Proti takim ukrepom morejo ugovarjati stranke, ki niso deležniki, le takrat, ako bi jim iz tega izvirala občutna škoda.

O pristojnih oblastvih.

Oblastva, ki so danes pristojna, da napravljajo delitvene zadeve, so: a) kr. komisar za ureditev običajnega prava kot prva stopnja in b) prizivno sodišče v drugi stopnji. V izvrševanje poslova se kr. komisarju prideli primeren število sodnikov ali upravnih državnih uradnikov ter po potrebi strokovno in tehnično izvežbano osebje. Ker izvršuje komisar posle sodne in upravne narave, je to neobhodno potrebno. Proti ukrepom komisarja je mogoč ugovor na prizivno sodišče v roku 60 dni po dostavitvi. Prizivno sodišče more ukiniti izpodbijane sklepe. Ti oblastvi sta upravičeni tudi razpravljati in odločati o sporih, ki nastanejo med deležniki o posesti ali lastnini posameznih delov zemljišč; dalje razpravljati in odločanje o morebitnih odplačilih za vživanje

Če je dojenček zdrav, dobiva od 6. meseca dalje lahko že nerazredčeno mleko, če je pa bolehen ali slaboten, je še do 9. meseca bolj priporočljivo zanj razredčeno mleko.

Od 6. meseca dalje naj dobiva de- te opoldne namesto mleka redek močnik ali pa zdrob, zakuhan na juhi ali na mleku. Od 8. ali 9. meseca dalje naj dobi že tudi kako prikuho (špinačo, korenje, krompir, jabolka), seveda v redki kašnati obliki.

Kadar mora mati čez dan z doma na delo, naj da otroku vsaj zjutraj in zvečer prsi, čez dan pa kravje mleko. Isto velja za mater, ki ima premalo mleka v prsih. Taka mešana prehrana je mnogo boljše nego samo umetna.

Tržne cene v Gorici.

Česnik od L. 10—12; brokoli od L. 1.20—1.80; kislo zelje od 1.20—1.40; korenje od 0.50—0.60; čebula od 2.00—2.20; rdeča pesa od 0.40—0.50; navadni fižol od 1.80—2.20; fižol koks od 2.80—3.00; endivija od 2.00—2.40; krompir od 0.80—1.00; sladka repa od 0.50—0.80; kislja repa od 1.00—1.40; radič zeleni od 3.00—4.00; rdeči radič od 2.00—3.00; špinača od 0.80—1.00; zelena (šelna) od 1.50—2.00; motovilec od 1.40—1.60; vrzote od 0.70—0.80; pomaranče od 0.15—0.40; rožiči od 1.20—1.60; suhe fige od 1.60—2.80; limoni od 0.10—0.15; jabolka 1.00—2.80; kostanj od 2.00—2.60; orehi od 4.00—4.60; lešniki od 7.50—8.00; hruške od 2.40—3.60; suhe češplje od 6.60—7.—; maslo od 15.00—17.00; mleko od 1.00—1.20; med od 10.00; jajca od 0.50—0.60; seno od 22.00—24.00; slama od 20.00—22.—; oves od 135.00—140.00.

zemljišč ali njih posameznih delov. Važna je določba, da spadajo pred rednega sodnika še vedno spori o lastnini ali posesti nepremičnine, s katere posestjo je združen delež na skupnih zemljiščih ali vžitna pravica, četudi je že nastopila pristojnost prej omenjenih oblastev. Komisar pa mora poskusiti poravnava, ako niso ti spori še pred rednim sodnikom.

Kdo je deležnik pri delitvi?

Prehajam k točki, ki bo najbolj zanimala posestnike v prizadetih krajih, namreč, kdo je deležnik. Za deležnike v zmislu zakona veljajo: a) oni, ki posedujejo skupna zemljišča, b) oni, ki imajo pravico udeleževati se skupnih vžitkov, izvirajočo iz tega, da pripadajo do vživanja upravičeni skupnosti nekdanjih podložnikov, upravičenih občanov ali članov upravičenih vrst, oziroma skupini upravičencev do vživanja menjalnih zemljišč, bodisi da temelji ta pripadnost na osebni svojstvu ali na lastninski posesti druge nepremičnine, c) oni, ki dejanski prejemajo donosne prebitke, ki preostajajo, čim se je zadostilo zahtevam vžitnih upravičencev in d) občine tudi, če niso dani pod a) b), c) naštetimi pogoji, ako so vpisane v zemljiški knjigi kot lastnice zemljišč, ali ako plačujejo občine za ta zemljišča davke, čeprav niso vpisane v zemljiški knjigi kot lastnice.

Pri delitvi ima vsak deležnik pravico zahtevati, da se mu pripozna tak delež celotnega vžitka, ki je po kako- vosti in površini primeren razmerju njegove dosedanje pravice v primeri s pravicami drugih deležnikov. Iz tega se da jasno sklepati, da nimajo vsi občani brez izjeme pravice do skupnih zemljišč. Dokazati morajo, da se nahajajo, v enem prej naštetih položajev.

Pravice tretjih oseb

Tretje osebe, ki so vključene na zemljišču, ki se je sprejelo v delitev in ureditev, ali na tuji vžitni pravici, ki obremenjuje to zemljišče, ali pa na zemljišču, s čigar posestjo je združena vžitna pravica, ne morejo ugovarjati ali ovirati delitve.

Pravice tretjih oseb, ki so vknjižene samo na vžitno pravico v delitev sprejetega zemljišča, se prenesejo na oddeljene deleže, ki stopijo na mesto odpravljene vžitne pravice.

Tekom delitvenega postopanja podanim izjavam in sklenjenim poravam ni treba pritrditve tretjih oseb in tudi ne odobritve od upravnih ali nadzorovalnih oblasti, ki bi bila drugače v tem oziru pristojna.

O prošnjah za pričetek delitvenega postopanja.

Kdorkoli smatra, da mu pritičejo pravice do skupnega vžitka in s tem delež pri delitvi, mora najkasneje v roku dveh let, od kar je stopil odlokozakon z dne 23. maja 1924 št. 122 v veljavo, to je do junija 1926, prijaviti svoje zahteve pristojnemu komisarju za likvidacijo običajnega prava, ki ga bo imenovalo ministrstvo za narodno gospodarstvo in ki potem ukrene vse nadaljnje za rešitev prijavljenih zahtev. Po preteku gorenjega roka ne bo mogel nikdo več zahtevati priznanja morebiti mu pritikajočih pravic.

V občinah, kjer so na splošno občani prizadeti, more prijavo napraviti županstvo skupno za vse upravičence ali pa tudi skupina dotičnih upravičencev. Važno pa je posebno določilo, da se prijave smejo predložiti tudi pristojnemu okrajnemu sodišču, da jih potem uradno dostavi komisarju. Ker komisarji do sedaj niso še imenovani, bi bilo po mojem mnenju previdno, da se te prijave vložijo že sedaj pri sodišču, da se tako v vsakem slučaju vzdrži dvoletni rok, ki ga zakon predvideva.

Na čigav račun pojdejo stroški delitve?

Tudi to vprašanje je važno, ker bodo delitveni stroški v nekaterih krajih ogromni. Novi odlok-zakon določa, da prevzame država na svoje breme znesek 800.000 lir v kritje

stroškov za plačo komisarjem in njih uradništvu, za uradne prostore itd. Denar v kritje drugih stroškov (razprav, delitvenih načrtov, itd.) pa bodo morale predumiti prizadete občine. Te zneske določi komisar, občinske uprave pa jih bodo morale naprej položiti pri pokrajinski blagajni.

V tej točki se novi predpisi razločujejo od prejšnjih, ki so izrecno določali, da gredo vsi stroški pri delitvah na breme države in prizadetih deležnikov. Zdi pa se nam, da bodo imele občine tudi sedaj pravico, porazdeliti predplačane stroške med upravičence pri delitvi, da si tega novi zakon izrecno ne omenja. Ne bi bilo umestno, ko bi občinske blagajne nosile bremena, ki so napravljena v izključno zasebno korist nekaterih občanov, a ne v korist splošnosti.

Našel sem s tem najglavnejša zakonita določila. Vsakdo lahko vidi, da so te določbe važne in morejo globoko segati v gospodarsko življenje celih občin. Naravno je torej, da sloni njih izvrševanje na temeljitem postopanju, ki napreduje stopnjama in kjer je dana vsakteremu upravičencu možnost, da lahko na široko brani svoje pravice, ako se čuti prikradjenega. Upošteva, da so v vršitev te službe določeni, če ne izključno, pa vsaj v prvi vrsti sodniki, in sicer taki, ki imajo že precej izkušenj in uradne izvežbanosti za seboj, smem trditi, da se bodo delitve skupnih zemljišč in ureditve pravic do njih vživanja in oskrbovanja od te strani vršile vestno in povsem pravilno. Da se postopanje pa tudi od druge strani, to je od neposredno prizadetih samih, začne pravilno, za to pa bodo morali dotičniki sami skrbeti. In v tem pogledu pravim, na podlagi svojih izkušenj, da bo imel križev pot delitve sto in še več postaj. Želim le, da bi se v tem poslednjem naziranju prav temeljito motil.

lahko kričati živijo boljše življenje! Pa menda nismo še v Rusiji! — Da je splošna nezadovoljnost z našim tajnikom, se pač ni čuditi! Uboge vdove prihajajo na županstvo z raznimi prošnjami, a on jih pošilja, češ da nima časa. In začeli so ljudje govoriti, da ni zmožen napravljati raznih prošenj, katere pa radevolje napravlja g. tajnik ozeljski, dasiravno nima vojne mature. Je pa bilo vse drugače pod prejšnjim tajnikom g. naduč. Križmanom, ki je vselej šel našemu ljudstvu zelo na roke, tako da si že žele nazaj prejšnje čase. Gosp. poglavarji na našem županstvu, ali ste brali članek v »Gor. straži« o »Čergu«, koliko milijonsko škodo je napravilo to komunistično stavbino društvo našemu slovenskemu narodu? Kar je storilo to v gmotnem oziru, to ste pač storilo to v gmotnem oziru! Marsikateri oče ali mati Vam zamore zabrusiti v obraz besedo »Čerg«! Naše ljudstvo pa ima prav dober nos, ko trdi, da ste vsi komunistični agitatorji dobro plačani z Judeževim denarjem. E. kolesa se ne dobe zastoni?!

Sv. Lucija na Mostu.

Pri nas ni v navadi praznovanje 50 let rojstva. Toda hvaležnost in zlasti ljubezen ne gleda na običaje. To smo videli na svečnico, ko je naš skrbni g. župnik obhajal 50 letnico rojstva. Brez šuma, brez agitacije, kot bi moralo tako biti, je čestitala priljubljenemu gospodu po svojih zastopnikih cela fara in mu poklonila v znamenje spoštovanja in hvaležnosti krasen album.

Uvodno stran albuma krasi gravirana slika Mosta, notranost pa razne slike naših gorskih velikanov, ki so posebni ljubljenci g. župnika. V ginljivi pesmi izražajo farani svoja voščila, ki končajo z željo: Naj bi Vsemogočni ohranil dobrega gospoda naši fari do njegove smrti, da tudi potem naj mirno počiva tu pri nas ob ljubljani Soči! Sledijo podpisi vseh gospodarjev faranov.

Zastopniki fare, organizacije, naš vrli pevski zbor, celo naši malčki, vsi so se združili ta dan. Najlepše je bilo gledati te malčke, kako so prihajali z belimi zvončki voščiti. G. župnik, še mnoga zdrava, srečna leta daj Vam Bog, toda med nami Mostarji!

Bukovo.

Tako lepe zime, kot je letošnja, ne pomnijo niti najstarejši ljudje. To je za nas hribovce nekaj izrednega. — Letošnji pust pojde mimo nas brez porok, kot kaže. Tudi to je nenavadno. — Lepa je naša cerkvena, odkar smo jo popravili; šlo je sicer malo trda, pa je le šlo. Toda še nekaj ji manjka, in sicer zelo manjka. Zvonovi. Tako lepo je včasih zvonilo. Po tem se nam toži, nekam dolgčas je po zvonjenju. Smo bili pač tako vajeni. Toda, če Bog da, hočemo i temu počasi odpomoči in zopet bo zvonilo in se daleč na okrog glasilo kot nekdanj.

Iz Volčanskih rutov.

Dne 20. pret. m. se je Jernej Stergar iz Volčanskih rutov smrtnonevarno ponesrečil. Padel je tako nesrečno, da si je močno pretresel možgane. Le s težavo se je še privlekel domov. Zvečer je pa že v groznih mukah umrl v 44. letu svoje starosti. Bil je pošten mož in dober gospodar. Naj počiva v miru! — Tudi pri nas je začela huda zima. Pritisnila je šele zdaj, ko smo že vsi mislili, da je več ne bo. Samo, da bi nam pustila obdelati njive. Samo da bi nam naše revne kraje še bolj obiskovala, kakor do zdaj.

Iz Kanalskega.

Kmetje se pri nas zgražajo nad krivičnim davkom, ki so ga jim povišali. Dohodkov ni skoraj nič. Prihodek je bil v preteklem letu skromen, posebno žito. Ravno ko je odcvetelo, je toča oklestila polovico pridelka. Neki kmet pravi, da je vsejal en merik več žita kot prejšnja leta, pridelal pa 2 kvintala manj. Takrat so se kmetje pogovarjali: napravimo prošnjo. Pa pravi eden: »Štiri lire znašajo pristojbine za prošnjo, dve morajo dati tajniku, zamudiš pol dneva

in vse to še morda zaman. Bolje, da pustimo!« Vsled deževja je tudi mnogo krompirja segnilo. Sena je vsled vojne manj, zato je tudi mani živine in radi tega je pomanjkanje gnoja za njive. Dosti njiv je bilo že pred vojno kamenitih, po vojnih jih je mnogo več, posebno ker so vodni dotoki ob cestah in poteh vsi zasuti. Vsled tega odnaša voda zemljo iz njiv tako, da so bile mnoge njive pred vojno za v 8. ali 6. razredu, sedaj pa niso niti za v 8. ali 9. razred. Te razmere pa imajo še eno žalostno posledico. Ljudje so začeli sekati gozdove. Sekira poje dan na dan in že vidiš kamenita rebra, goli svet ter obupen čas, ki se nam bliža.

V Desklah se je poročil Alojzij Podbršček z gđc. Pepco Znidaršič iz ugledne krščanske hiše v Morsem. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

Iz Tolmina.

Razmere na tuk. učiteljsku, kakor jih opisujeta »Edinost« in »Goriška Straža« pret. tedna dajo veliko misliti staršem in naši javnosti. Pomisliti je treba, da žrtvujejo starši za svoje otroke v Tolmini najmanj po 250 lir mesečno v dobri nadi, da se njih otroci dobro učijo in dobro vzgojujejo pod skrbnim in vestnim nadzorstvom vzgojiteljev-profesorjev: in ker so učni predmeti vsled nove šolske postave za duševne zmožnosti dijakov pretežki, bi vsak pameten človek mislil, da bodo dijaki porabljali čas pred vsem za učenje. Preteklo leto pa smo videli, da je veliko dijakov padlo in sicer tudi zato, ker se niso dovolj učili. In zopet navaden vzrok: pohajkovanje in ples. Na posameznih stanovanjih so prirejali dijaki-škantarji in dijakinje družinske pleske; posledica konec leta — klička v šolskem spričevalu. Skoraj docela je opazovati med mladino le smisel za ples. Za skrivne sestanke in obiske, a malo za one ideale, za katere se je vedno do sedaj ogrevala slovenska šolska mladina. — Svoj čas smo imeli na srednjih šolah izkušene moške, šolnike, pedagoge, ki so se žrtvovali za blagor mladine, a nekateri sedanji učitelji brez razuma, srca in ljubezni molčijo k vsemu; našel se je celo profesor, ki pravi, da se mladina na plesu — lika. Zato se ne čudimo, da je veliko dijakov na učiteljsku vnetih za plesne zabave ter se že sedaj dekleta pripravljajo, kako bodo v tem pustu še plesale. Celo tukajšnji Italijani obsojajo obnašanje dijakov in posebno dijakinj, ki se udeležujejo plesov.

Gospodje profesorji, zabranjujte pleske, skupne sestanke dijakov in dijakinj in vzgajajte mladino po preizkušenih načelih vzgojeslovja. Mladina je predragocen zaklad, da bi jo zanemarjali ali se z njo igrali!

Iz Cerkljanskega.

Oreh pri Cerknem: Sneg se letos boji naših hribov. Komaj se je pred svečnico prikazal, ga je že prignalo južno solnce, ki hoče tudi v novo priklapljenih pokrajinah priti do iste veljave kakor v stari kraljevini.

Sreče nam — pa ne prinaša. Prave sušo povzroča v zimskih dneh. Tudi požari so zato pogosti. V 14. dneh smo imeli tri požare v raznih kotih Cerkljanskega: pri »Čeliku« na Poljanah, v Lazcu, in Orehu. V tej sicer tako tih vasi — je letos pravzaprav že drugi požar. Poleti je strela treščila v neke svislj, ki so zgorele do tal — te dni zopet je požar vpepelil hišo in hlev mladega, skrbnega gospodarja Andreja Jerama »pri Košanu«. Pri belem dnevu — krog osme ure, je izbruhnil požar. Stanovanje in hlev sta bila kmalu le kup ruševin. Ker ni bilo možkih doma, niso rešili skoro ničesar. Poginile so tri krave v vrednosti 6500 lir, zgorela skoro vsa obleka — in nekaj denaria v gotovini.

Uboga družina je sredi zimskega mraza brez lastne strehe. Priporočamo nesrečnega gospodarja in njegovo družino — blagim srcem!

Kaj je novega na deželi?

Miren.

Prihodnjo nedeljo priredi Slov. izobraž. društvo v Mirnu velezanimivo burko štiridejanko »Ulica... št. 15«. Začetek ob 4. uri popoldne. — Pričakujemo obilnega obiska.

Iz Nabrežine.

»Javna ljudska knjižnica v Nabrežini« vprizori zadnjo pustno nedeljo — dne 22. t. m. — popoldne v kinodvorani »Aurisa« v Nabrežini vesele igrice v treh dejanjih »Rodoljub iz Amerike«. Opozarja se že sedaj sl. občinstvo na to prireditev, pri kateri ne bode manjkalo zabave in užitka, katerega tu zelo pogrešamo. Javna ljudska knjižnica v Nabrežini.

Iz Grahovega.

Naš gospod tajnik in pa slavni občinski možje pretijo nekim Podbrčanom, da jih bodo naznanili višjim oblastvom, ker že sedaj delajo propagando in agitacijo za prihodnje občinske volitve.

Dne 28. decembra je bilo v Podbrdu pred cerkvijo celo razglašeno, da se bo proti takim osebam, ki agitirajo kar sodnijsko postopalo. Pa menda slavni možje z g. tajnikom vred ne vedo, da to ni mogoče.

Naj bi se g. tajnik in pa slavni možje brigali rajše, da bi naznanili višjim oblastvom druge bolj potrebne stvari, ker jih je toliko, da je grozno. Če bo šlo tako naprej, bomo res morali za prihodnje volitve vzeti v roko metlo in te smeti pomesti. — Mi se jih pa ne bomo ustrašili kakor Podbrčani! Če jih volimo, hočemo, da bodo nam koristili, pa ne samo greli svojih stolčkov.

Avče.

Opozarjamo ponovno na pustno veselico »Izobraž. društva« v Avčah, ki se bo vršila to nedeljo ob 2 in pol uri pop. v prostorih g. R. Makaroviča v Avčah. Zveza za prihod in odhod z vlakom v obe strani je prav ugodna. Zato pričakujemo obilne vdeležbe.

Planina pri Vipavi.

Na kulturnem polju se gibljemo: zbrali so se mladeniči, ki jim je za resno društveno delo, in v drugič po vojni obnovili naše društvo. V nedeljo 8. t. m. so priredili v društveni čitalnici slovesen sprejem članov in članic, katerega se je udeležilo nad 60 oseb. V velikem številu so se odzvala vabilu dolenjska dekleta; s tem so pokazala, da jim ni samo za harmoniko, ampak tudi za resno delo. Vam, dekleta, kličemo: le tako naprej! Fantje, dekleta, ki še niste pristopili, zganite se! Korajžno in veselo vsi na prosvetno delo!

Iz Sempasa.

Dopis v 11. št. »Gor. straže« je v živo zadel poglavarje na našem municipiju. V pondeljek jutraj so naš oče župan poklicali g. velepos. Petra Batiča na županstvo in ga ježno vprašali, kedar so od njega zahtevali 50.000 lir, katere naj bi se razdelile med občinarje. G. Batič je res potrdil, da ni od njega g. župan nikoli kaj takega zahteval ter mu je tudi podpisal tozadevno izjavo! Tudi mi popravljamo dotično vest v toliko, da res ni od njega zahteval, pač pa od njegove soproge g. Lojzke, kar bo pač vse eno, ker bi bil moral priti denar iz enega in istega žepa. G. župan Hrovatin pa še od gospe Alojzije Batič dobite enako potrdilo, če morete! Kakšna pa je vaša skrb za kmete in posestnike v Sempasu, ste pokazali pri sestavi družinskega davka. Ali se ni odmerilo ravno g. Batiču nad 2000 lir in če ste smatrali, da je ta davek upravičen, zakaj pa ste mu na njegov rekurz to svoto naenkrat znižali na 1400 lir? Vašim somišljenikom pa, ki so kmetje in zidarji ter zaslužijo dnevno več kot ena uboga učiteljica, ste pa odločili neznatne svote! Seve. če eni ob nedeljah vse zapijejo, kar so si med tednom zaslužili, hočejo v pondeljek to razdeliti, kar so si drugi v svoji varčnosti prihranili — potem je

Idrijske novice.

Koncert.

V soboto 7. t. m. nam je priredila Kulturna zveza v Idriji v Didičevi dvorani večer Kulturnega užitka. Na sporedu je bilo 5 pevskih in več orkestralnih točk ter globozamišljena ruska drama »Volkovi«.

18 grl broječi moški zbor je pokazal, kaj zmore volja, disciplina in redna pevska vaja. Glasovi so bili v lepem razmerju, basi zlasti v nižini polnozvočni, lepe enote barve, le pre malo mehki. Škoda, da prvi tenor ni poznal falzetnega registra in je bil zato v višini prisiljen, rezek, utrujen in odbijajoč. Solist baritonist bo dosegel z vstrajno vajo še krasne uspehe. Najbolj bi morala učinkovati Vilharjeva »Na vrelju Bosne«, pa so se pevci živeli šele v konec pesmi. Tudi »Burja« je bila pre malo doživeta. Višek je dosegel zbor, ko je precizno izvajal »Kmetisko pesem«, ki je bila res doživeta in zato tudi občinstvu najbolj dostopna, kar je dokazal živahen aplavz. Intonacija čista in sigurna.

Ritmika in dinamika je bila skoro v vseh pesmih dobra, nekoliko manj agogika. Mestoma je nedostajalo živega kontakta med dirigentom in pevci, ker slednji niso bili vseskozi duševno zbrani. Da nismo povsod razumeli besedila, je krivo največ ne točno izgovarjanje šumnikov in ustnikov ob koncu besed in pa za pete neprikladni oder — precej glasu so razbile kulise.

Gospod pevovodja Hreščak in njegovi pevci so lahko ponosni na svoj uspeh in bodo z redno vajo dosegli še več.

Orkestralne točke so izvajali precizno z naravnost privlačno dinamiko. Pihala in godala so si bila v lepem ravnesju in le žal, da večina občinstva ali ni bila razpoložena ali pa ni bila zrela za instrumentalno muziko.

Vso pohvalo zaslužijo igralci ruskih »Volkov«.

Omeniti moramo še, da je pokazala »Kulturna zveza«, da se da na kulturnih prireditvah shajati brez vsakega plesa. Pričakujemo, da se nam bo kmalu zopet nudila kulturna hrana.

ng.

Dobrodelno udruženje.

Pretekli mesec se je obrnilo mestno dobrodelno udruženje na kr. podprefekturo in na mestno občino idrijsko glede nujne pomoči istemu.

Proračun za leto 1924. se je moral prekoračiti za precejšno svoto in to ni čuda: redne mesečne podpore revežem, izredne podpore v nujni potrebi, hrana in preskrba 30 oseb v mestni ubožnici, vzdrževanje mestnih revežev v hiralnici sv. Antona na Marofu in drugi izredni stroški, kakor dimnikar, pogrebni stroški itd. so v teh časih splošne potrebe in visoke draginje zahtevali precej višje postavke, kot so se prvotno določile.

Prosi se zato nakazilo denarnih sredstev, kakor tudi za reorganizacijo odbora v smislu lanske leto objavljenih dodatnih zakonov.

Naj bi oblasti upotevale skrb in delo predsednika Poljanca in mu šle na roko, kakor je potreba pri tako važni organizaciji, kakor je ravno Dobrodelno udruženje.

Skriti zakladi.

Vsakemu najstarejšemu Idričanu je znana povest o zakladih, ki so menda od časa Francozov skriti pod strašno skalo na »Veliki ravni«, to je na poti, ki pelje na Gore. Bilo je do sedaj seveda le nekaka smešnica. Koncem pretečenega meseca pa se pojavita tam dva neznana moža ter pričneta tik skale kopati jamo. Mlekarice, ki v jutro donajajo v mesto mleko, so ljudem povedale, kaj se godi pri dotični skali. Upale so najbrže, da bodo nazaj grede napolnile svoje čutare že z zlatom. Toda glej, tam ni bilo več žive duše. Le dve globoki jami sta bili skopani, zlata pa nikjer. Tudi ljudje so pridno hodili iz mesta tja, obžalujoč, da niso že sami preje v takem pomanjkanju odmaknili velike skale. Ko so pa prišli na mesto, so kmalu uvideli, da jih je

najbrže dotični tiček prav dobro potegnil.

Smrtna kosa.

Umrli je v torek mlad fant Franc Kacin. Zavratna bolezen jetika, katera je ugrabila iz dotične družine že več oseb, ga je polagoma spravila pod zemljo. Pokojni je bil dober, veren mladenič, svojčas tudi dijak. Učenja pa ni mogel nadaljevati vsled slabih gmotnih razmer. Ob odprtem grobu mu je zapel društveni moški zbor zadnji pozdrav. Počivaj v miru! Družini pa iskreno sožalje.

Zahvala.

Podpisani se iskreno zahvaljuje in javno izreka svoje globoko priznanje zvedenima zdravnikoma g. dr. R. Sfiglijoju ter primariju goriškega sanatorija g. dr. L. Sussigu, ki sta me v zadnjem hipu s težko operacijo ohranila pri življenju ter mi s svojo skrbno asistenco pripomogla do popolnega okrevanja.

Medana 12. februarja 1925.

Pavel Kraševac.

Vabilo

na

redni občni zbor Kmečke banke

registrovane zadruge z omejeno zavezo v Gorici, ki se vrši v četrtek, dne 5. marca 1925 ob 13.30 uri v Gorici, Piazza De Amicis 12 I. s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo načelstva in nadzorstva; 3. Potrdilo računov za leto 1924 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička; 4. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri ne bilo navzoče zadostno število članov, se vrš občni zbor uro pozneje z istim dnevnim redom, ne glede na število navzočih članov in zneska deležev, ki so zastopani. Odbor.

Prispevajte za 'Naš Dom'!

NAJDENO: Neka oseba je našla v Solkanu denarnico z majhno svoto denarja. Kdor jo je zgubil, naj se oglasi v upravi lista.

POZABLJENO: Neka oseba je pozabila v soboto, dne 7. t. m. v korijeri Gorica-Čepovan površnik z listnico v kateri je bila precejšna svota denarja. Pošten najditelj je naprošen, da odda najdeno upravi »Goriške Straže«.

MLADE 6 TEDNOV STARE in čvrste prešičke ter eno vozno kravo, brejo prodam. Peter Marušič, Sv. Michael 68 Šempas.

STARA FINA viola in kontrabas sta na prodaj pri Karlu Prinčiču v Kozani št. 112.

VALJAVEC, SLOVENSKO-ITALIJANSKI SLOVAR bi moral imeti vsak duhovnik, župan, učitelj, občinski tajnik, trgovec in obrtnik. Kdor ga hoče dobiti, naj se požuri. Dobi se v Katoliški knjigarni v Gorici za 22 lir.

ZA MARIBOR — KUHARICA, samostojna, v delu spretna in čista, poštenega značaja, z dobrimi spričevali 30—40 let stara, ki bi opravljala tudi vse druge hišne posle, se sprejme k boljši slovenski obitelji z enoletnim detetom. Ponudbe na upravništvo z navedbo dosedanjih službenih naslovov, zahtevo plače in dnevnom nastopa službe pod »Parna žaga«.

SAMOSTOJNA KUHARICA in dobra gospodinja išče službe. Naslov pri upravi.

S potrjim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubljani in nepozabni sin

Viktor Stubelj

preminul dne 6. februarja t. l. po dolgi in mučni bolezni previden s sv. zakramenti.

Gradišče nad Prvačino, 9. febr. 1925.

Žalujoči ostali.

Valuta.

Dne 10. februarja si dobil:

za 100 franc. frankov	129.50 do 130.—	Lir
za 100 belg. frankov	123.— do 125.—	Lir
za 100 švic. frankov	466.— do 469.—	Lir
za 100 čes.-slov. kron	71.25 do 71.75	Lir
za 100 dinarjev	39.60 do 39.90	Lir
za 1 sterling	115.50 do 115.70	Lir
za 1 dolar	24.15 do 24.25	Lir
za 1 zlato marko	5.70 do 5.80	Lir
za 100 avst. kron	0.0338 do 0.0348	Lir

Beneške obligacije.

Dne 10. februarja: Srednji kurs L. 81.43, v Trstu 81.35; v Milanu 81.50, v Rimu 81.40 L

DEŽNI SIVI moški plašč iz bavarskega lodna je bil pozabljen zadnje dni decembra na kolodvoru v Gorici. Kdor bi ga našel je naprošen, da ga odda g. dr. Serjum v Tolminu.

POSESTNIKE BUKOVH GOZDOV, pripravljene žgati oglje v bodočih mesecih išče »Kmetijsko trgovsko društvo« — Trieste, Raffineria 4., ki preskrbi delavce in vreče.

Fotograf JOSIP NARDIN

se je preselil iz ul. Via Carducci na Koren, nasproti Attemsove palače.

PLUTEC (ŠURI), ŽICE ZA TRTE, okoličanske šape, »Merkur« kose, klajno apno, semena, čebulček, peso itd., na drobno in na debelo dobavlja Kmetijsko trgovsko društvo — Trieste, via Raffineria 4.

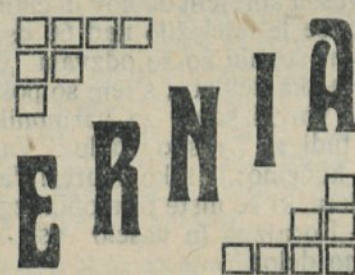

Pozor na izpremenjeni naslov!

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, veveric, jazbecov i.t.d. i.t.d. Prodajam pasti in posebno meso za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje. Nihče nima pravice kupovati zame.

Walter Windspach - Gorica
Via Carducci št. 6.

ozdravljena z najnovejšim pasom BROOCK

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstne blaga za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

POZOR!

PEKI - TRGOVCI IZ GORICE IN OKOLICE

Glavna zaloga drož-fece

tovarne »Distillerie Italiane in Milano«
je v ulici Oberdan št. 13
(za kasarno v hiši Frattelli di Lenardo)

Glavni zastopnik **BRATUS MARCELO**

POZOR!